

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 643/24
18.4.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Смирчић, председника већа, Јасминке Бакић и Маје Цветић, чланова већа, у парници из радног односа по тужби тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ... и ДД из ..., чији је заједнички пуномоћник Миодраг Војновић, адвокат из Новог Сада, ул. Јеврејска бр.2, поштански фах 83, против тужене "NLB Комерсијална банка" а.д. Београд, ул. Светог Саве бр.14, чији је пуномоћник Александар Петровић, адвокат из Београда, Трг Николе Пашића бр.12, ради поништаја решења о отказу уговора о раду и накнаде штете, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Трећег основног суда у Београду П1 912/15 од 01.09.2023. године, по расправи одржаној пред Апелационим судом у Београду дана 18.04.2024. године, у присуству пуномоћника тужилаца и тужене, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Трећег основног суда у Београду П1 912/15 од 01.09.2023. године у ставу другом и осмом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П1 912/15 од 01.09.2023. године у ставу трећем, четвртном, петом, шестом и седмом изреке, па **СЕ ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да тужиоцу АА на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа уместо враћања на рад исплати износ од 218.988,00 динара, тужили ББ на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа уместо враћања на рад исплати износ од 548.702,28 динара, тужили ВВ на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа уместо враћања на рад исплати износ од 1.259.774,66 динара, тужили ГГ на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа уместо враћања на рад исплати износ од 544.510,62 динара и тужили ДД на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа уместо враћања на рад износ од 373.706,64 динара, све са законском затезном каматом од 01.09.2023. године,

као дана пресуђења до исплате, а у преосталом делу **СЕ ОДБИЈА** тужбени захтев тужилаца, као неоснован.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженом солидарно накнаде трошкове поступка по жалби у износу од 157.600,00 динара, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужилаца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 912/15 од 01.09.2023. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе из поднеска тужилаца од 12.01.2018. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца и поништена решења туженог: бр.811/13 од 29.11.2013. године, којим је тужиоцу АА престао радни однос код туженог; бр. 810/13 од 29.11.2013. године, којим је тужиљи ББ престао радни однос код туженог; бр.807/13 од 29.11.2013. године, којим је тужиљи ВВ престао радни однос код туженог; бр.803/13 од 29.11.2013. године, којим је тужиљи ГГ престао радни однос код туженог и бр.809/13 од 29.11.2013. године, којим је тужиљи ДД престао радни однос код туженог, као незаконита. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу АА на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа уместо враћања на рад исплати износ у висини од 18 зарада у укупном износу од 1.282.014,00 динара, са законском затезном каматом почев од пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиљи ББ на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа уместо враћања на рад исплати износ у висини од 18 зарада у укупном износу од 1.359.030,78 динара, са законском затезном каматом почев од пресуђења до исплате. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиљи ВВ на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа уместо враћања на рад исплати износ у висини од 18 зарада у укупном износу од 1.534.536,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате. Ставом шестим изреке, обавезана је тужена да тужиљи ГГ на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа уместо враћања на рад исплати износ од 18 зарада у укупном износу од 1.352.990,88 динара, са законском затезном каматом почев од пресуђења до исплате. Ставом седмим изреке, обавезан је тужена да тужиљи ДД на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа уместо враћања на рад исплати износ у висини од 18 зарада у укупном износу од 1.084.690,98 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом осмим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима солидарно накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.139.401,91 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Против наведене пресуде, тужени је изјавио жалбу побијајући је у усвајајућем делу, како то произилази из садржине жалбе из свих законом прописаних разлога.

Тужиоци су дали одговор на жалбу.

Испитујући правилност ожалбене пресуде, у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 ЗПП-а, Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужене деломично основана.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, тужиоци су били у радном односу код туженог на радном месту вишег комерцијалисте, по занимању дипломирани економиста, са VII степеном стручне спреме, и то: тужилац АА у експозитури "...” у Филијали Нови Сад, тужиља ББ у експозитури "...” у Филијали Нови Сад, тужиља ВВ у експозитури "...” Филијала Нови Сад, тужиља ГГ у експозитури "...” Филијала Суботица, тужиља ДД у експозитури "...” Филијала Крагујевац. Оспореним решењима тужене, тужиоцима је престао радни однос код туженог услед престанка потребе за радом запослених због технолошких, економских и организационих промена код послодавца и исплаћена им је отпремнина. Према разлозима оспорених решења, Одлуком о организационим променама која је донета на седници извршног одбора 19.11.2013. године, утврђено је да је за радом запослених престала потреба и да није било могуће обезбедити да запослени буде распоређен на друго радно место, нити преквалификацију односно доквалификацију. Након престанка радног односа тужилаца код туженог, тужена је запослила нове радника са истом или нижом стручном спремом који су имали и тужиоци, и то, БЂ почев од 01.10.2013. године, ЕЕ почев од 02.09.2013. године, ЖЖ почев од 30.09.2013. године, ЗЗ почев од 01.10.2013. године, ИИ почев од 01.10.2013. године и ЈЈ почев од 01.10.2013. године, а у року од 6 месеци од дана престанка радних односа тужиоцима, тужена је запослила на истим или сличним пословима, са истим квалификацијама које поседују и тужиоци још пет лица.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је с позивом на правила из члана 153 и 154 Закона о раду, у вези са правилима из члана 182 истог закона, оценио да је тужени морао да донесе измену Правилника о систематизацији послова на основу кога би се утврдило који су послови за чијим је обављањем престала потреба услед технолошких, економских и организационих потреба и да утврди критеријуме на основу којих би се оценило који су запослени и на којим радним местима за којима је престала потреба, а тужени је донео само Одлуку о организационим променама од 19.11.2013. године, као и да је тужена била у обавези да донесе Програм решавања вишка запослених пре доношења оспорених решења којим је престао радни однос тужиоцима, а што је изостало, због чега је поништио као незаконита оспорена решења. Такође, тужена је пропустила да претходно понуди тужиоцима закључење новог уговора о раду, имајући у виду да је пре истека рока од 6 месеци запослила друга лица на неодређено време, који су имали исту или нижу квалификацију као тужиоца, због чега је повређна одредба члана 182 Закона о раду. Као последицу незаконитог поништаја решења отказа уговора о раду, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужилаца за накнаду штете уместо враћања на рад у висини 18 бруто зарада тужилаца.

Доносећи ожалбену пресуду, првостепени суд је учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, јер пресуда има недостатака због којих се не може испитати, како се основано жалбом указује.

У ожалбеној пресуди су изостали разлози о чињеницама да је у поступку спровођења технолошких, економских и организационих, промена извршни одбор тужене на седници одржаној дана 19.11.2013. године донео Одлуку о изменама и допунама Правилника о систематизацији послова, већ у образложењу одлуке наводи да тужени није донео одлуку којом је измењен акт о организацији и систематизацији послова. Како се у конкретном случају ради о старом предмету који је инициран тужбом поднетом суду 28.02.2014. године, овај суд је ради отклањања учињене битне повреде одредаба парничног поступка одржао расправу пред другостепеним судом и читањем писмених доказа у списима предмета утврдио следеће чињенично стање:

Одлуком о изменама и допунама Правилника о систематизацији послова туженог, донетог од стране извршног одбора тужене на седници одржаној дана 19.11.2013. године, радно место вишег комерцијалисте није утврђено у филијалама Нови Сад, експозитура "...", "...", "...", као и ни у Филијали Суботица, експозитури "...", и у филијали Крагујевац, експозитури "...", односно да наведеном изменом није утврђен ниједан потребан извршилац. Наведеном изменом је утврђено да ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли у седишту банке, а да се примењује од 01.12.2013. године.

Запосленом у смислу одредбе члана 179 тачка 9 Закона о раду ("Службени гласник РС" број 24/05), може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Обавеза је послодавца да Правилником о организацији и систематизацији послова утврђује организационе делове, назив и опис послова, врсту и степен стручне спреме и друге услове за рад на тим пословима. Из ове обавезе послодавца произилази и његово овлашћење да укида послове и конституише нове послове и овлашћење из члана 179 тачка 9 ЗОР-а, да у случају престанка потребе за обављањем одређеног посла или смањења обима посла услед технолошких, економских и организационих промена запосленом откаже уговор о раду. Овај отказни разлог, зато мора бити праћен претходном изменом Правилника о организацији и систематизацији послова којим су послови које је запослени обављао укинати или је на њима смањен број извршилаца.

Одредбом члана 196 став 1 и 4 Устава Републике Србије утврђено је да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу, а да ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози утврђени приликом њиховог доношења.

Материјални смисао назначене одредбе Устава састоји се у томе да општи правни акти постају део правног поретка, значи да се може почети са њиховом применом тек када протекне, под Уставом утврђеним условима, рок који почиње да тече од дана објављивања.

Назначеном нормом одређено је да само када најраније општи акт може да ступи на снагу, па је његов доносилац овлашћен да раздвоји почетак ступања на снагу новог акта и почетак његове примене.

У конкретном случају, тужени је дана 19.11.2013. године, донео Одлуку о именама и допунама Правилника и организацији и систематизацији послова код туженог, којим су укинута радна места вишег комерицијалисте, у организационом делу тужене у којем су тужиоци обављали назначене послове. Тужени до закључења главне расправе пред првостепеним, нити другостепеним судом, није доставио интегрални део наведене одлуке којим је одређено када је овај правилник објављен на огласној табли туженог, а завршном нормом тог акта одређено је да се акт примењује тек од 01.12.2013. године.

Оспорена решења којим су тужиоцима отказани уговори о раду због престанка потребе за њиховим радом услед организационих промена туженог, донета су 29.11.2013. године, дакле, једна дан пре него што је назначена Одлука о изменама и допунама акта о организацији и систематизацији послова постала део правног поретка, па је супротно тврдњи жалбе, правилан закључак првостепеног суда да су оспорена решења незаконита, јер у време њиховог доношења код послодавца није дошло до организационих промена услед којих би послодавац био овлашћен да запосленима откаже уговор о раду из отказног разлога прописаног одредбом члана 179 тачка 9 Закона о раду.

Без значаја су остале оцене првостепеног суда у погледу незаконитости оспореног решења, и у том смислу наводи жалбе да је тужени у поступку решавања вишка запослених био није дужан да донесе Програм решавања вишка запослених и да је послодавац није повредио одредбу члана 182 Закона о раду, јер је запослио друга лица пре истека рока од 6 месеци од престанка радног односа тужиоцима.

Према правилима из члана 191 Закона о раду (“Службени гласник РС” бр.24/05) који се примењивао у спорном периоду, супротно закључку првостепеног суда, ако суд донесе правноснажну одлуку којом је утврђено да је запосленом незаконито престао радни однос, суд ће одлучити да се запослени врати на рад ако запослени то захтева. Став 4 прописује да ако суд утврди да запосленом незаконито престао радни однос, а запослени не захтева да се врати на рад, суд ће на његов захтев обавезати послодавца да запосленом исплати накнаду штете у износу од највише 18 зарада које би запослени остварио да ради и то зависно од временаведеног у радном односу и година живота запосленог, као и броја издржаваних чланова породице.

У конкретном случају, тужиоци су због незаконитог престанка радног односа претрпели материјалну штету у висини изгубљене зараде, па како тужиоци не захтевају враћање на рад, већ 18 зарада које би остварили да раде, правилно је првостепени суд оценио да тужиоцима припада 18 зарада, имајући у виду времеведено у радном односу, године живота запослених и број издржаваних чланова породице.

Међутим, одлучујући о висини накнаде материјалне штете, првостепени суд је погрешно применио материјално право, јер је приликом обрачуна 18 зарада узео у обзир бруто зараду, дакле зараду са припадајућим порезима и доприносима, због чега је ожалбена пресуда у том делу преиначена.

Висина досуђене накнаде, материјална штета утврђена је имајући у виду висину

зараде коју су тужиоци остварили у месецу пре месеца у којем им је престао радни однос, а из обрачунских листа туженог, па је овај суд, узимајући у обзир нето зараду без припадајућих пореза и доприноса, утврдио да је нето зарада тужиоца АА износила 12.116,00 динара, тужиље ББ износила 30.483,46 динара, тужиље ВВ износила од 69.987,48 динара, тужиље ГГ износила 30.250,59 динара, тужиље ДД износила 20.761,48 динара, па је висину тужбеног захтева утврдио имајући у виду 18 назначени износ нето зарада за сваком тужиоца понаособ и одлучио као у ставу другом изреке ове пресуде.

У преосталом делу, тужбени захтев тужилаца за накнаду материјалне штете преко досуђеног износа је неоснован, имају у виду да запосленом накнада штете због незаконитог престанка радног односа се обрачунава имајући у виду зараду која се исплаћује запосленом без доприноса за порезе и доприносе у складу са законом.

Без значаја су наводи жалбе да тужиоцима не припада накнада штете одмерена у висини 18 зарада јер у време пресуђења наведени подаци о издржаваним члановима породице нису били релеватни у време пресуђења, с обзиром да се накнада материјалне штете због незаконитог престанка радног односа се досуђује запосленима са циљем да се њихова материјалноправна ситуација доведе у оно стање у коме би била да није било незаконитог поступања послодавца. Тужиоци су у периоду током којег су трпели последице незаконитог престанка радног односа, имали додатне издатке у виду издржавања наведених чланова породице, па је без утицаја што су докази о издржаваним члановима породице носе датум из ранијег периода.

Тужиоцима на досуђени износ накнаде материјалне штете припада и законска затезна камата почев од пресуђења до исплате, у складу са правилима из члана 277 ЗОО.

Као правилна је потврђена одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом правила из члана 153 и 154 ЗПП-а.

Тужена је делимично успела у поступку по жалби, због чега јој припадају трошкови другостепеног поступка сразмерно успеху у поступку по жалби, за састав жалбе износ од 30.000,00 динара, као и трошкови судске таксе на жалбу и другостепену пресуду у износу од по 63.800,00 динара, укупно 157.600,00 динара.

Састав одговора на жалбу, не представља потребну радњу за вођење поступка по овом правном леку, па је одбијен захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Из изложених разлога, применом правила из члана 387 тачка 2 и 5 и члана 165 ЗПП-а, одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа – судија
Зорица Смирчић с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић